

ILLUSTRACE

JANUÁR 2014 / 2015

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE

NOVOROČNÝ PRÍHOVOR DEKANKY

Vážení kolegovia, milí študenti,

dovoľte mi, aby som sa Vám na začiatku roka 2015 prihovorila. Stručne zhrnula to, čo sa nám v predchádzajúcom roku podarilo a načrtla v základných rysoch ciele a úlohy, ktoré na nás čakajú v tomto roku.

Rok 2014 sa niesol predovšetkým v znamení priprav spisov ku komplexnej akreditácii. Tie sa nám podarilo úspešne na konci mája odovzdať a v polovici októbra pred pracovnou skupinou Akreditačnej komisie aj obhajovať. Predovšetkým za fakultu požadované najzásadnejšie vedecko-výskumné a tvorivé aktivity.

V súvislosti s prípravou komplexnej akreditácie sme často skloňovali nie len kvalitu vedecko-výskumných aktivít, ale i kvalitu výučby, spôsob jej hodnotenia a možnosti jej zvyšovania. Pre nás snáď najzásadnejším uznaním kvality výučby sú úspechy našich študentov predovšetkým v medzinárodných súťažiach a príležitostť participácie na medzinárodných edukačných projektoch. Z úspechov našich študentov na domácej scéne by som uviedla predovšetkým najvyššie ocenenie v celoslovenskej súťaži o cenu Prof. Lacka pre

Ing. arch. Martin Trubu pod vedením architekta Stanislava Majchera a štyri ďalšie odmeny pre našich študentov. V tých zahraničných bodovali študenti zo študijných programov Architektúra, Urbanizmus a tradične Dizajn. Radosť nám urobila diplomantka Kerďová hneď na dvoch medzinárodných súťažiach pod vedením architektky Evy Oravcovej. Dizajnérov úspešne viedli mladí kolegovia Michaela Lipková a Jozef Turlík. V rámci pedagogického procesu bola naša fakulta intenzívne zapojená do niekoľkých medzinárodných projektov, ktoré umožňujú medzinárodnú konfrontáciu, ako študentom tak pedagógom. Jedným z nich je medzinárodný edukačný projekt Re-Working Modern realizovaný v rámci schémy Intensive Programme, v rámci ktorého sa realizoval v roku 2014 workshop vo Wolfsburgu. Rovnako sme boli prítomní už na 18. ročníku medzinárodného stretnutia „REA“ – siete vysoké školy architektúry.

V roku 2014 sme opäť o krok postúpili v inováciách v oblasti výučby ateliérovej tvorby cez realizované projekty, tie „štandardné“ ako sú: študentské súťaže Xella, Ilover, Súčasný rodinný dom..., alebo tie, ktoré si vzali za svoje rozvíjať študenti, doktorandi a mladí asistenti: ako je Noc architektúry, Načo sú nám pamiatky, ku ktorým pribudli ďalšie formáty, napríklad – „Píšme o architektúre“, či „Urob to! Bez bariér“. Na pôde architektúry sme privítali niekoľkých zahraničných architektov rámci nového formátu November Talks: Katu Marunicu a Nenada Ravníča z chorvátskeho ateliéru NFO, britského architekta Willa Alsopa, Marca Casagrande a Fuksas studio.

Minulý rok bol mimoriadne bohatý na výstavy, ktoré sme zorganizovali buď na pôde fakulty, alebo mimo nej a to ako doma tak v zahraničí. Výstavy sú jednou z ciest, ako prezentovať výsledky vedecko-výskumných a umeleckých projektov, či pedagogické aktivity smerom k odbornej verejnosti, k samosprávam, alebo sa

zviditeľňovať smerom k zahraničiu. Významnou mierou v tomto smere napomohli získané granty cez rôzne schémy v rámci programu Ministerstva kultúry. Za mnohé spomeniem tie, ktoré rezonovali v zahraničí: Výstava „Na okraji alebo miesta architektonického vz(d)oru“ v galérii Jaroslava Fragnera v Prahe kurátorov výstavy Petra Volfa, Henriety Moravčíkovej; Výstavy o diele Michala M. Harminca v Kulpíne, Novom Sade a v Budapešti pod kurátorstvom doc. Jany Pohaníckovej a prof. Matúša Dullu. Maželia Kubinskí sa predstavili v DOXE výstavou „PRVNÍ LINIE“. Výstavu „Nové funkcie pre staré stavebné štruktúry“ riešitelia projektu Regiogoas a členovia Ústavu tvorby obytných budov prezentovali v obci Zurndorf v spolupráci s Rakúskou Akadémiou Vied (ÖAW) a Technickou Univerzitou vo Viedni. FA STU bola prítomná na Biennale architektúry v Benátkach vďaka Memorandu o spolupráci s významnou kultúrnou inštitúciou La Biennale di Venezia, ktoré nám umožnilo aktívne sa zúčastniť podujatia Biennale Sessions 2014, ktoré zabezpečili a viacerými letnými školami podporili kolegovia s viacerých ústavov: Katarína Boháčová, Michala Lipková, Martin Šichman, Lukáš Šíp a Martin Uhrík.

Z vedeckých podujatí, ktoré sme za ostatný rok zorganizovali na pôde školy je vhodné spomenúť nasledovné: V poradí už tretiu učiteľskú konferenciu FA STU tento krát s mottom: „Učiteľ ateliéry – téma aktuálna“. Z tých medzinárodných uvediem konferenciu „Voda a mesto – Brownfieldy“ organizovanú Kabinetom počítačovej podpory a „Public Spaces – Bratislava“, organizovanú Ústavom urbanizmu a územného plánovania.

Obzvlášť cenná je realizácia medzinárodných projektov: REGIOGOES – Regionálny potenciál v pohraničných oblastiach Rakúsko – Slovensko (vedúca projektu doc. Bacová). Vývoj nových modelov bývania, práce a voľného času pre prihraničné oblasti; OIKOnet – Globálna multidisciplinárna sieťová platforma pre výskum a vzdelávanie v oblasti bývania (vedúca projektu doc. Joklová); Škoda auto (vedúci projektu prof. Paliatka), rovnako ako realizácia projektov APVV a projektov MŠ: Interakcia človeka a dreva – Humanizačný potenciál dreva v interiéri. (vedúci projektu prof. Petelen); Interiérový dizajn ako prostriedok prevencie a liečenia civilizačných chorôb (vedúca projektu doc. Kotradyová); Projekt MŠ Vytvorenie podmienok pre štúdium študentov so špecifickými potrebami (vedúca projektu doc. Rollová).

Bolo publikovaných niekoľko vedeckých monografií. Za zmienku stoja predovšetkým nasledovné publikácie: Monografia Jany Pohaníckovej a Matúša Dullu (obaja pôsobiaci na FA STU) o nestorovi slovenskej architektúry pod názvom Michal M. Harminc – architekt dvoch storočí; Kniha Friedrich Weinwurm: „Architekt/Architect“, ktorú vydalo vydavateľstvo Slovar. Autorka Henrieta Moravčíková predstavila Weinwurma vo viacerých rovinách ako architekta s mimoriadne širokým a spoločnosti prospešným dielom, ale aj ako človeka so životným príbehom a to cez kontexte doby, v ktorej žil a tvoril; Kniha docentky Ingrid Belčákovej: Ochrana, tvorba a manažment krajiny, ktorú vydala vo vydavateľ-

stve Trio Publishing. Pre fakultu má mimoriadny význam publikovanie v časopisoch zaradených do databázy Web of Science a Scopus. V tomto smere patrí vďaka všetkým kolegom, ktorí v týchto relevantných databázach publikovali: prof. Špačkovi, doc. Ilkovičovi, doc. Ilkovičovej, architektom Legénymu a Morgensteinovi.

Mnohí naši kolegovia boli nominovaní na ocenenia v architektonických súťažiach, či realizovali závažné umelecké dielo. Za mnohé ocenenia spomeniem zisk ceny CE-ZA-ARCH udeľovanú Slovenskou komorou architektov architektovi Štefanovi Polakovičovi a ateliéru Gut-Gut, cenou Martina Kusého bola poctená Henrieta Moravčíková za knihu Friedrich Weinwurm: „Architekt/Architect“. Za zmienku iste stoja nominácie za realizovaný projekt Elektraňa Piešťany, hneď vo všetkých architektonických súťažiach v uplynulom roku autorského tímu: Michal Ganobjak, Vladimír Hain, Martin Paško, Zuzana Zacharová spolupráca: Eva Kráľová, Ján Mikuš. Ocenení boli i kolegovia a ich kolektívy vo verejných anonymných architektonických a urbanisticko-architektonických súťažiach. Spomeniem prof. Kováča a jeho tím (Súťaž na riešenie centrálnej rozvojovej osi Petržalky – 1. miesto), arch. Boháčovi a arch. Polakoviča (Trenčín – mesto na rieke, 2. a 3. miesto), arch. Boháčovú a kolektív ÚKAZA – Reháčkovú, Heinrichovú a Stankociko (Štúdia architektonickej úpravy areálu na ulici Odbojárov a Kalinčiakova v lokalite Tehelné pole, Bratislava – Nové Mesto, 1. a 3. miesto)

V oblasti kvalifikačného rastu sa podarilo siedmym našim zamestnancom úspešne zavŕšiť habilitačné konanie a od mája je fakulta silnejšia o jednu profesorku – arch. Moravčíkovú. Ďalšie inauguračné a habilitačné konania sú v procese.

Z rozvojových aktivít, ktoré skvalitňujú prostredie pre výučbu, ako aj pre výskum a tvorivé aktivity sa na fakulte podarilo ukončiť stavebnú časť Univerzitného vedeckého parku STU Bratislava, ktorého je fakulta súčasťou. V súčasnosti prebieha verejné obstarávanie na zriadenia budúcich laboratórií. Tie by nás mali priblížiť k štandardu, ktorí je bežný na školách architektúry v zahraničí.

Pre tento rok je mimoriadne dôležité zamerať sa na relevantné aktivity – aktivity, ktoré sú jednak vysoko hodnotené akreditačnou komisiou a jednak prinášajú fakulte finančné prostriedky. Stále, akosi zatvárame oči pred skutočnosťou, že fakulta je financovaná za dve jej hlavné činnosti – za pe-

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 5

3

dagogiku a za vedu a výskum (vedecko-výskumné a umelecké výstupy, domáce a zahraničné granty, podnikateľskú činnosť, hodnotenie akreditácie a za úspešných doktorandov po dizertačnej skúške) a to približne v rovnakej proporcii. Preto je nanajvýš potrebné uvedomiť si túto skutočnosť hneď na začiatku roka.

Verím, že práve intenzívnejším prepojením výskumu, tvorby a pedagogiky sa nám podarí nájsť optimálny model, ako tieto požiadavky naplňať a to predovšetkým s efektom skvalitnenia všetkých jej zložiek.

Máme predpoklady na to aby sme to zvládli. Veď predchádzajúci rok a prezentované aktivity dokazujú, že je to možné. S pránim úspešného a plodného roku

Lubica Vitková
dekanka FA STU

EDITORIÁL
WORKSHOP
VÝSTAVA
FAKULTA
OZNAMY

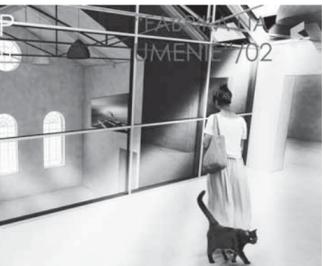
Novoročný príhovor dekanky 2–3
Workshop pre Ciachovňu 4–5
Depozit frontovej línie 6
Granátt pre FA a Michala Sládeka/Jubilanti na FA 7
Nové knihy do knižnice 8

WORKSHOP PRE CIACHOVŇU

WORKSHOP AKO DYNAMICKÁ FORMA VZDELÁVANIA

Jednou zo základných charakteristík dobrého študenta je zdravé chcenie posúvať hranice svojho vzdelania neustále vpred. Úlohou vzdelávacej inštitúcie je vytvoriť podmienky a adekvátne možnosti pre študentov, ktorí si chcú ohrľbovať svoje poznatky aj inou ako tradičnou formou vzdelávania. Workshop je ideálnou a stále viac obľúbenou a intenzívnou formou vyučovacieho procesu a vynikajúci vzdelávací nástroj, ktorý priamo fyzicky približuje študenta k predmetu skúmania. Malo by byť povinnosťou každého budúceho architekta sa aspoň jedného workshopu zúčastniť. Ako vzdelávacia aktivita má na základe lektorom vopred programovo pripravených teoretických prezentácií približiť účastníkom v určenom časovom rozmedzí problematiku, zaistiť interaktivitú medzi účastníkmi odozvy a predat ích takto sústredene poznatky do praxe. Na prelome novembra a decembra (28. 11.–4. 12. 2014) sa konalo podujatie zorganizované Považskou galériou umenia (ďalej len PGU) v Žiline, Žilinským samosprávnym krajom v spolupráci s FA STU a ÚSTARCH SAV v Bratislave, ktorého ambíciou bolo nielen priniesť niečo viac aktívnemu študentovi, ale v rovnakej miere pomôcť a obohatiť inštitúcie, ktoré túto udalosť zorganizovali. Teda mestu Žilina, na ktorého pôde sa workshop konal, PGU, ale hlavne pamiatke – bývalej Ciachovni – samotnej, ktorá bola predmetom riešenia. **WORKSHOP PRE CIACHOVŇU** mal priniesť nové vízie rozvoja a definovania funkčnej náplne objektu Ciachovne ako nového priestoru pre kultúru a umenie, s prihliadnutím na potreby Považskej galérie umenia v Žiline a na lokálny kontext mesta a regiónu.

OBSAHOVÁ SKLADBA – POUŽITIE KLASICKÝCH A ALTERNATÍVNYCH NÁSTROJOV VZDELÁVANIA V PRAXI
Do naplánovanej štruktúry workshopu boli implementované viaceré netradičné vsvky, ktoré ovplyvnili kreatívny proces. Ako tento časový harmonogram nebol napriek snahe skoliťiteľov vždy dodržaný, celkový výsledok, aj pocit z odvedenej práce bol viac ako dostatočne uspokojivý. **Úvod do problematiky zadania:**
Úvodné prednášky vtiahli študenta nielen do problematiky objektu Ciachovne, do ochrany a obnovy industriálnej architektúry ako takej, ale predstavili aj kultúrno–spoločenský profil prostredia, v ktorom sa pamiatka nachádza. **Prednášky:**
> *Prednáška o Ciachovni in situ* (Peter Szalay)
> *Hodnoty a špecifická priemyselného dedičstva* (Eva Králová, Fakulta architektúry STU v Bratislave)

- > *Príbeh jednej elektrárne – Elektráreň v Piešťanoch* (Vladimír Hain, Michal Ganobjak)
- > *Ciachovňa v Žiline ako pamiatka* (Peter Szalay, Oddelenie architektúry ÚSTARCH SAV)
- > *Historické elektrárne, ich význam a architektúra* (Katarína Šimončíčová, Fakulta architektúry STU v Bratislave)
- > *Aspekty technického manažmentu kultúrnych pamiatok* (Zuzana Grúňová, Stavebná Fakulta, Žilinská univerzita)
- > *Princípy konverzie industriálnych pamiatok* (Eva Belláková, Fakulta architektúry STU v Bratislave)
- > *Bývalé kasárne – Kultúrpark* (Irakli Eristavi)

Dokladné spoznanie miesta:
Prostredníctvom série nadväzujúcich zadaní, pri ktorých bolo treba všímať si detaily, pamiatkové hodnoty bývalej parnej elektrárne, analyzovať jednotlivé vzťahy; sa študenti stotožnili s témou a taktiež si vytvorili k pamiatke akýsi „citový vzťah“.
Práca in situ, dotýkať sa pamiatky:
Príležitosť pracovať priamo v predmetnom objekte zadania bola nenahraditeľná, vzhľadom na možnosť priamej interakcie a fyzického kontaktu s pamiatkou.
Systém priebežných prezentácií a priameho hodnotenia:
Workshop bol rozdelený do niekoľkých fáz, pričom vyústením každej z nich bola istá forma prezentácie, po ktorej dostali študenti užitočné pripomienky týkajúce sa ich práce, alebo verbálnej prezentácie. Tieto mohli okamžite zväziť a zapracovať do návrhu.
Skupinová intenzívna práca na zadaní:
Vytvorili sa skupiny s tromi riešiteľmi, ktorých úlohou bolo zmysluplne diskutovať a tvoriť v inčiacich kreativity. Intenzita práce sa samozrejme stupňovala kvadraticky v závislosti od bližšieho sa termínu odovzdania posterov.

Záverečná verejná prezentácia:
Workshop vyvrcholil prezentáciou jednotlivých tímov v priestoroch PGU v Žiline s účasťou verejnosti. Súčasťou vernisáže bolo aj hodnotenie prác verejnosťou a samotnými účastníkmi workshopu; víťazom v týchto dvoch kategóriách boli odovzdané drobné vecné ceny.

VÝSTUPY
Hmotný výstup:
Každý z tímov (kreativita sa prejavila nielen pri návrhu, ale i pri výbere mena tímu) vytvoril dva plagáty totožnej veľkosti, ktoré síce boli obsahovo aj graficky zjednotené, no bolo ich možné v rámci povolených medzi modifikovať. Povinnosť narábať s rovnakými nástrojmi predstavovala jedno z obmedzení, s ktorými sa študent stretáva pri ateliéroch, alebo architekt pri súťažiach, kedy je iná, ako povolená grafika neprípustná. Tieto improvizované medze však pri presnom dodržaní nepredstavovali vylúčenie zo súťaže, výstahou bol iba zdvihnutý prst – predpísaný, no otočený formát o 90 stupňov vždy možno zaviesť do rovnakého rámu.

Verbálny výstup:
Z počiatočného strašiaka, ktorým bolo prezentovanie návrhu pred verejnosťou sa vyklúla

posledná povinná jazda. Po prebdenej pracovnej noci totiž nikto nemal dost síl extrémne prežiť prípravu, respektíve stres pred publikom. Plusom boli už dve odokúšané predchádzajúce prezentácie – úvodná (vyjadrujúca myšlienku, obmedzená na 10 snímok) a tichá (predstavujúca prepracovanejšiu štruktúru objektu); ich kombináciou vznikla krátka výstížná a úderná päťminútovka každej skupiny.

Ideový výstup:
Doterajšie nevyužitie Ciachovne a zahmlená budúcnosť načrtnutá iba v jemných kontúrach možností adaptácie na kultúrne, alebo umelecké centrum spôsobila široký myšlienkový rozstrel jednotlivých skupín. Takisto poukázala na zložitosť situácie, v ktorej sa pamiatka (a nie ako jediná z bývalých priemyselných objektov 19. a 20. storočia) nachádza. Návrhy sa v tomto kontexte líšili nielen prevádzkovo a funkčne, ale aj principiálne, ideovo, či dokonca v názore na urbanizmus okolitej zástavby. Profily mladých ľudí so skupín určili smerovanie názoru na problematiku. Pamiatkové hodnoty, skrytá poézia industriálu, priestorové potenciály objektu, súčasné majetkové pomery, potreby PGU, programové rozdelenie akcií v areáli na fazy, potreby Žiliny... toto boli hlavné podnety a idey na základe ktorých sa pracovalo.

Reakcia verejnosti:
Verejnosť pri vernisáži hodnotila postre a nástrel myšlienok, ktoré bola schopná počas chvíle prešľudovať. Práve skutočnosť krátkosti časového obmedzenia (rovnako ako pri mnohých iných súťažiach) upriamuje pozornosť na návrh s najúdernejším sebavyjadrením sa.

BILANCIA PRIEBEHU WORKSHOPU A VÝSLEDKOV
Bilancia výsledkov:
Výsledky workshopu boli v závere týždňa osobne prezentované širokej verejnosti na už spomínanej vernisáži za účasti napríklad Žilinskej regionálnej televízie¹, či dokonca RTVS² a rozhlasu. Plagáty sú stále vystavené v PGU, ktorá ponúka aj možnosť online náhľadu na svojej stránke³. Ohlas médií odzrkadľuje dôležitosť práce s industriálom, rovnako ako vyzdvihuje nadšenie pri práci počas worshopov ako takých. Široké spektrum aktivít, získaných informácií od prednášajúcich (interdisciplinarita tém), povinností a riešených problémov obohatilo študentov na rovnako rozsiahlom poli vedomostí a záujmu o konverzie (nielen) industriálnych budov. Spolu s pozitívnym a sviežim prístupom zo strany lektorov a organizátorov zastrešujúcich akciu prinášal každý deň

účastníkom chuť do kreatívnej práce a výsledkom bolo kvantum, v prvom rade však aj kvalita výstupov každého tímu. Menej zvládnutou bola jedine prednáška o Kultúrparku v Košiciach, ktorú odprezentoval autor Irakli Eristavi. Sám videl a vedel, že je pracovanejšiu štruktúru objektu); ich kombináciou vznikla krátka výstížná a úderná päťminútovka každej skupiny.

ZÁVET
Študentom bola ponúknutá široká škála odborných informácií a nových poznatkov na tému konverzia industriálu, ktorá aj vďaka čiastkovým „kontrolám – prezentáciám“ vyústila v relatívne (v závislosti od času) kvalitne spracované návrhy. Vďaka neustálej interakcii medzi členmi jednotlivých skupín sa zlepšila schopnosť vecného sformulovania myšlienky a spôsobu jej efektnej a efektívnej prezentácie. Prepojenosť témy workshopu a dizertačnej práce lektorov – industriálne dedičstvo – pomohla práci obojstranne. Rozhľadenosť vedúceho v riešenej téme tvorivému procesu a naopak názory obojstranne v iného odvetvia do jeho priebehu prínosný interdisciplinárny aspekt.

Lokálna verejnosť prijala celú akciu pozitívne a s nadšením sa priamo na vernisáži otvorili diskusie o probléme. Investor vyhlasujúci prebiehajúcu súťaž na celý areál bývalých elektrární spolu s Ciachovňou a jej účastníkmi majú možnosť konfrontovať vlastné tendencie s predstavami mladých architektov.

Slovenská verejnosť mala prostredníctvom médií možnosť zvýšiť si povedomie nielen o spôsobe sústredenej práce mladých architektov, ale aj o otále pretrvávajúcej problematike a nedostatku úcty voči industriálnym objektom a pamiatkam. Pre slovenský industriál, ktorý je v takom stave, že ho treba doslova zachraňovať (nie vždy úspešne) je potrebné vynaložiť obrovské množstvo energie na osvetu a záchranu toho, čo z neho ešte ostalo. Ak teda nechceme byť nekultúrnym národom nevážiacim si prácu našich starých a prastarých otcov. Hoci práve pozitívne postoje voči zachovaniu pamiatky respektíve určitého typu kultúry, ktorý reprezentuje by mali byť v našej spoločnosti samozrejmosťou. „V prítomnosti krásnej ženy mužská túžba hasne, kým v prítomnosti peknej ženy vzplanie.“⁴Nie nadarmo je architektúra (rovnako aj fabrika, či elektrárne) ženského rodu. V prenesenom význame je práve Ciachovňa pekná žena (so svojimi nedokonalosťami) a v architektovi vzbudzuje nutkavý pocit dokázať, že poézia industriálu existuje a je stále fyzicky prítomná v jeho podstate.

Ing. arch. Anna Gondová, Ing. arch. Gabriela Rolencíková, foto: Ing. arch. Miroslav Beňák.

1, Žilinský samosprávny kraj: Ciachova v Žiline opat ozila. [online] Publikované 7.12.2014. [citované 14.1.2014] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=1J8ig187aAo>
2, RTVS: Správy RTVS. [online] Publikované 4.12.2014. [citované 14.1.2014] Dostupné z <http://www.rtvs.sk/televizia/archiv/1/53911>
3, PGU: WORKSHOP PRE CIACHOVŇU. [online] Publikované 16.12.2014. [citované 14.1.2014] Dostupné z <http://www.pgu.sk/archive/2014/PreCiachovnu1S.pdf>
4, Schiffer, Frédéric: Krása. 1. vyd. Bratislava: Inaque, 2014. 120 s. ISBN 978-80-89737-01-7

ANKETA:
Ing. arch. Michal Ganobjak, Ing. arch. Katarína Šimončíčová, PhD. (FA STU BA)
Lektori workshopu

Prečo chodíš ako lektor/ka na workshopy?
Ako lektor sme boli spolu s kolegyňou doktorandkou Katarínou Šimončíčovou oslovení viess workshop, keďže sa obaja v dizertačnej práci zaoberáme industriálnym dedičstvom – špecifiky elektrárňami. Niektoré skúsenosti som mal možnosť získať pri projekte obnovy historickej mestskej elektrárne v Piešťanoch (spoluautor: Vladimír Hain, Martin Paško, Zuzana Zacharová). **Čo ti to dá ako architektovi?**
Workshopy prinášajú tvorivú atmosféru, stretnutie tvorivého tímu, koncentrácia a izolovanie od okolitého víru udalostí, kde je možné sa tvorivo sústrediť na zadanú tému. Ak je tvorba spojená s návštevou miesta resp. priamo na mieste, ako to bolo v tomto prípade, je možné miesto architektonicky precítiť. Na precítenie hodnôt existujúcej historickej parnej elektrárne sme mali počas workshopu týždeň. Hoci výsledky boli skvelé, ako sme zistili, času na uchopenie „genia loci“ by bolo treba ešte viac. **Prečo je dobré organizovať podobné podujatia?**
Forma workshopu prináša aj to, že v kondenzovanej forme si mohli študenti prejsť tvorivým procesom architektonickej tvorby a hľadania náplne v tvorivej skupine, čo sú podmienky tvorby v praxi. Cieľom nie je konkrétne vytvorenie diela, ale ako v ateliérovej tvorbe, ukázať a učiť sa efektívny schéme tvorby.

Čo tento workshop môže priniesť Ciachovni (resp. industriálnej architektúre) samotnej?
Workshop vzbudil diskusiu o budúcnosti bývalej mestskej elektrárne v Žiline. Zároveň pozdvihol povedomie, že takáto stavba s historickými hodnotami tu existuje a hľadáť novú atraktívnu náplň. Samotná informovanosť verejnosti môže vzbudiť verejný záujem pri manažmente vnútornej náplne, čo je jedna z foriem udržateľnosti. Identifikované hodnoty tejto industriálnej architektúry napomáhajú jej pochopeniu, zaradeniu k ostatným dokumentom našej spoločnej histórie. Nová náplň parnej elektrárne v Žiline by mala tieto hodnoty zachovať a primerane prezentovať.

Mgr. Peter Szalay, PhD.
(Oddelenie architektúry ÚSTARCH SAV)
Odborná spolupráca a konzultácie

Čo tento workshop môže priniesť Ciachovni (resp. industriálnej architektúre) samotnej?
Dôležité je, že sa o Ciachovni hovorilo a hovorí na verejnosti, to myslím bol dodnes ten najzjavnejší pozitívny výsledok workshopu, verím že niektoré idey a myšlienky z práce účastníkov sa vďaka prebiehajúcej súťaži a aktivitám galérie a VÚC dostanú aj do reality. **Čo ti ako kunsthistorikovi prináša takáto interdisciplinárna spolupráca?**
Interdisciplinarita je podľa môjho názoru veľmi dôležitá vec, každý špecialista by mal sledovať nielen to čo sa deje v jeho vymedzenom odbore, pretože to môže posúvať myslenie ďalej. Priznám, že v rámci nášho workshopu sa nám nakoniec oproti pôvodnému zámeru nepodarilo zohnať tak

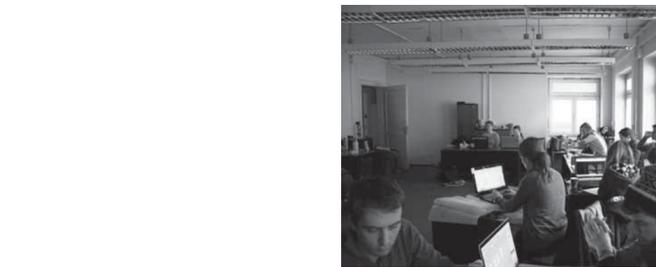
širokú paletu odborníkov. Ale som rád, že ste tam tu snahu o interdisciplinárnosť odčítali. **Prečo je dobré organizovať podobné podujatia?**
Myslím, že je to dobrý spôsob výuky, keď účastníci priamo mohli zažiť tú architektúru, spoznať ju, priamo v nej pracovať, to je domnievam sa veľkým pozitívom v rámci bežného štúdia a v podstate aj ďalšej praxi nezažijete. A samozrejme okrem toho všetky tie výhody o spoznávaní nových ľudí a miest atď.

Mgr. Eliška Mazalová
(Považská galéria umenia v Žiline)
Organizátorka podujatia

Čo tento workshop môže priniesť Ciachovni (resp. industriálnej architektúre) samotnej?
Môže priniesť viacero vecí. Napríklad už priniesol to, že sa Ciachovňa podľa môjho názoru dostala do povedomia miestnych, z ktorých niektorí vlastne ani nevedeli, že v ich meste takáto budova existuje, alebo že sa jedná o národnú kultúrnu pamiatku. Zvýšením povedomia sa samozrejme vytvára väčšia pravdepodobnosť získania podpory a finančných prostriedkov na jej obnovu. **Čo tento workshop priniesol PGU?**
Čo sa týka budovy Ciachovne a jej plánovanej obnovy v budúcnosti: prínosom workshopu je samozrejme viacero zaujímavých ideových návrhov, ktoré sa snáď raz, keď sa pristúpi k obnove, budú vedieť uplatniť. Osobne sa mi zdá, že sa tu objavili zaujímavé riešenia predovšetkým čo sa týka vnútorného riešenia a ďalej prezentácie hodnotných pamiatkových prvkov a pôvodného historického vzhľadu budovy. Workshop bol ale pre PGU prínosom aj v tom, že sa stretol s dosť veľkým záujmom publika a stal sa tak aj dôležitým prostriedkom na odkomunikovanie samotnej skutočnosti nadobudnutia Ciachovne do správy galérie a jej ďalších zámerov s ňou. Taktiež bol workshop v podstate takým odkúšaním a overením toho, že je možné v Ciachovni realizovať určité podujatia aj v jej súčasnom stave.

Anna Šlapáková (študentka FA STU BA)

Čo ti absolvovanie tohto workshopu ako študentovi prinieslo?
Bolo to naozaj zaujímavé zadanie, veľa som sa naučila o histórii Žiliny, industriálnej architektúre, obnove pamiatok, či práci v kolektíve. Myslím, že mi to prinieslo naozaj veľa, čo sa týka architektúry aj nových zážitkov. **Myslíš si, že má zmysel organizovať podobné podujatia?**
Určite má zmysel organizovať podobné podujatia. **Ako sa zmenil tvoj vzťah k pamiatkam a k industriálnej architektúre?**
Môj vzťah k pamiatkam bol vždy pozitívny, akurát som sa dozvedela množstvo nových vecí. Doteraz som ani len netušila aké je Slovensko na industriálnu architektúru bohaté. **Prečo si sa prihlásil/a?**
Pretože to bola skvelá príležitosť vyskúšať si niečo nové a oddýchnuť si od zabehaného systému v škole. Bol to skvelý týždeň a určite to nelutujem.

Michaela Sýkorová (študentka FA STU BA)

Čo ti absolvovanie tohto workshopu ako študentovi prinieslo?
Skúsenosť s prácou v tíme, spolupráca s novými ľuďmi a hľadanie spoločnej cesty. **Myslíš si, že má zmysel organizovať podobné podujatia?**
Podľa mňa je to výborný nápad, dúfam že v budúcnosti takých podujatí bude viac. **Ako sa zmenil tvoj vzťah k pamiatkam a k industriálnej architektúre?**
Uvedomila som si ich dôležitosť, ale je smutné, že na Slovensku ich je čím ďalej tým menej. **Prečo si sa prihlásil/a?**
Industriálna architektúra mi vždy prišla veľmi zaujímavá a chcela som sa o nej dozvedieť viac.

Ing. arch. Adam Fabo (absolvent FA STU BA)

Čo ti absolvovanie tohto workshopu ako študentovi prinieslo?
Širší rozhľad v téme industriálnej architektúry, nové zámosti a znalosti. Práca v téme. **Myslíš si, že má zmysel organizovať podobné podujatia?**
Určite áno. Chcel som sa prihlásiť hneď ako som sa dozvedel o tomto workshope, študenti by sa určite mali zúčastňovať takýchto podujatí. **Ako sa zmenil tvoj vzťah k pamiatkam a k industriálnej architektúre?**
Zaujímam sa intenzívnejšie o obnovu starých objektov o a industriálne stavby. **Prečo si sa prihlásil/a?**
Podobných architektonických workshopov na Slovensku pre študentov je pomenej, takže to bola jedinečná šanca zúčastniť sa. Zaujala ma tematika workshopu.

Damien Girard (študent na ERASMUS štúdiom pobytu na FA STU BA)

Čo ti absolvovanie tohto workshopu ako študentovi prinieslo?
Myslím, že to bola veľmi príjemná skúsenosť, po prvé sme museli komunikovať v angličtine alebo v slovenčine a po druhé sme museli pracovať veľmi rýchlo a efektívne, takže to bola taktiež nesmierne užitočná skúsenosť. **Ako sa zmenil tvoj vzťah k pamiatkam a k industriálnej architektúre?**
Po tomto podujatí sa snažím na pamiatky pozeráť omnoho dôkladnejšie a usilujem sa hľadať spôsoby, akými by sme ich mohli vylepšiť. **Prečo si sa prihlásil/a?**
Zúčastnil som sa, pretože je pre mňa veľmi zaujímavé byť súčasťou takéhoto typu zadania, pretože sa môžem naučiť nesmierne veľa za krátky čas. A taktiež je to dobré na spoznávanie nových ľudí.

Guillermo Jurado (študent na ERASMUS štúdiom pobytu na FA STU BA)

Čo ti absolvovanie tohto workshopu ako študentovi prinieslo?
Využil som šancu pracovať a vytvoriť projekt v skupine riešiteľov, pretože to je niečo čo som si dosiaľ ešte nevyskúšal. **Myslíš si, že má zmysel organizovať podobné podujatia?**

Myslím, že je to skvelá skúsenosť a samozrejme taktiež užitočné a zmysluplné cvičenie. **Ako sa zmenil tvoj vzťah k pamiatkam a k industriálnej architektúre?**
Keď vidím opustenú industriálnu budovu, dokážem sa na ňu nanovo pozrieť a nájsť jej novú funkčnú náplň. Využiť to, čo už fyzicky existuje namiesto jeho deštrukcie **Prečo si sa prihlásil/a?**
Je to skúsenosť, ktorá mi dosiaľ chýbala, takže som túžil zúčastniť sa podobného workshopu.

Ing. arch. Miroslav Beňák (absolvent FA STU BA)

Čo ti absolvovanie tohto workshopu ako študentovi prinieslo?
Predovšetkým novú skúsenosť, ďalšie poznatky a zážitky.) **Myslíš si, že má zmysel organizovať podobné podujatia?**
Určite má, priniesť je na všetkých stranách. Študenti sa naučia viac vnímať kontext priemyselného dedičstva, pre galériu sú zasa práce študentov názorovým vodítkom pre investičný zámer a predovšetkým sa vytvára aj povedomie o industriálnej architektúre v očiach verejnosti. **Ako sa zmenil tvoj vzťah k pamiatkam a k industriálnej architektúre?**
Výrazne sa zmenil, naočko som mal vždy veľmi hlboký a vzťah k pamiatkam a industriálu, len prehĺbil sa ešte viac :D **Prečo si sa prihlásil/a?**
Hlavne pretože som veľmi fascinovaný industriálom a vždy som mal rád workshopy z FA, tak som si chcel opäť zažiť „pracovný výlet“. Navyše to bola jedinečná možnosť nabráť nové skúsenosti a prilážiť ruku k spoločnému dielu. A aj sa stretnúť s bývalými spolužiakmi.

DEPOZIT FRONTOVEJ LÍNIE

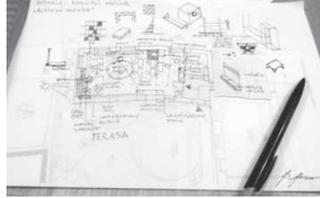
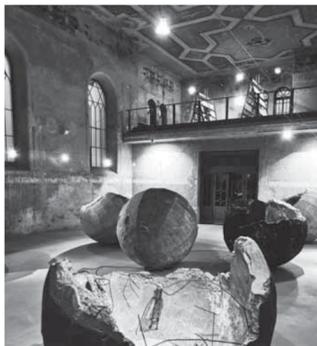
V priestoroch šamorinskej Synagógy – galérie súčasného umenia „AT HOME GALLERY“ sa na vernisáži 19. novembra 2014 predstavili manželja Monika a Bohuš Kubinskí umeleckou site-specific inštaláciou (vytvorená osobitne pre konkrétne miesto) „DEPOZIT FRONTOVEJ LÍNIE“. Rečou veľkorysého umeleckého výstavného projektu nastavili zrkadlo dejinám výjavom oboch veľkých vojen. V kontexte dnešných svetových a európskych udalostí získal tento projekt punc ešte naliehavejšej aktualnosti. Súčasťou premyslenej umeleckej koncepcie výstavného projektu bola tiež hudobná kompozícia Daniela Mateja – Nice,

sólo pre violončelo, ktoré počas vernisáže predniesol Alexander Gál. Inštalácia pozostáva z dvoch samostatných, vzájomne sa doplňujúcich častí, ktoré priestor bývalej židovskej synagógy v Šamoríne vďaka ktorým priestor doslova nasiakol liturgickou citlivosťou. Spodná časť – veľká sála modlitebne prenáša diváka na „bitevné pole“ pomocou deviatich ohromných betónových gúl – fragmentov skutočného delostreleckého opivenia. Racionálny tvar škrupín, ktoré sú viac či menej zachované v roztlčených fragmentoch, je sám osebe pôsobivou sochárskou matériou. Manželja Kubinskí ju rozvinuli komornou poetickou intervenciou. Do vnútra akusticky rezonujúcich gúl vložili malé hracie strojčky. Návštevníci majú možnosť hry s výtvarným dielom, rozkrútením strojčeka ozvučia mŕčľavých svedkov ako hrozivých pamätníkov vojnových čias, vďaka čomu ostanú konfrontovaní s kontrastom medzi surovou až agresívnou hmatateľnosťou objektov a nehmotnou nehou hudby. Práve v nej môže vyniknúť individuálna krehkosť človeka. Na druhom poschodí, vrchnej galérie výstavného priestoru (pôvodne v ženskej časti synagógy) je inštalovaná protichodná časť výstavného projektu: knižnica či hmatateľný depozitár, ktoré sú kompozíciou malieb ako denníkových záznamov a senzitivných interpretácií myšlienok sú dielom maliarky Moniky Kubinskej. Na osvetlených stojanoch sú voľne umiestnené plátna, rozpovedajúce vrstevnaté príbehy vojnových hrôz a obžalujúce našu vlastnú morálku naliehavými výjavmi. Ako Kunsthistorička Jana Geržová píše, citujem: „Paradoxom, na ktorý nás upozorňuje názov inštalácie *Depozit frontovej línie*, je skutočnosť, že to, čo na nás tak emotívne pôsobí, nie sú artefakty, ale technické objekty súvisiace s obrannou líniou, tzv. „*Südostwall*“, ktorú vybudovala nemecká nacistická armáda počas druhej svetovej vojny od *Malých Karpát cez Bratislavu, pozdĺž Burgenlandu a Steieru (rišskej hranice*

s Madarskom), cez vtedajší Untersteiermark a hornú krajinu (dnes Slovinsko k slovinsko-chorvátskej hranici) až k Adrii. Informácia vstupujúca do nášho očarenia z inštalácie Kubinských nutne vyvoláva protichodné emócie a otázku, či tu neexistuje konflikt medzi ex post vnímanou krásou týchto objektov a ich pôvodnou funkciou zapojenou do mašinérie vojny? Toto napätie si uvedomíme o to viac, že sa nachádzame v synagóge, ktorá by za normálnych okolností, ak by počas vojny neprišla k vyvraždeniu tisícov obetí holokaustu, bola i naďalej sakrálnou stavbou – modlitebňou, a nie galériou. Podobným procesom, na začiatku ktorého bola fascinácia z náhodného objavu, museli prejsť aj Monika a Bohuš Kubinskí, keď v roku 2012 v kalových poliach v Seredi našli, vyzdvihli a preniesli do ateliéru prvý z týchto podivuhodných objektov. Pátrajúc po ich pôvode a funkcii zistili, že majú v rukách materiál, ktorý nie je ani primárnou formou vyrobenou pre konkrétny účel, ani sekundárnym estetickým objektom, ale predovšetkým symbolickým predmetom, ktorého význam je utváraný stopami historickej pamäte.“ Šamorínska výstava manželov Kubinských je rozvinutím ich predchádzajúceho spoločného projektu „Frontová línie/Front Line“, ktorý bol v roku 2014 vystavený v pražskej galérii DOX – Centre súčasného umenia. Výstava zarezovala v Českej republike v kontexte výročia prvej svetovej vojny. Cieľom výtvarníkov bolo upozorniť verejnosť na vojnu ako stálu hrozbu krehkej civilizačnej rovnováhy. Výstava potrvá do konca marca 2015, a tak tí, čo ju ešte nemali šťastie vidieť majú stále šancu.

– red. upr. podľa TS, foto: Tomáš Poštěka –

1. GERŽOVÁ, Jana: Medzi etikou a estetiku. In: FRONT LINE DEPOSIT, katalóg k výstave v At Home Gallery, DOX Prague, a. s. Česká republika.

GRANÁTT PRE FA A MICHALA SLÁDEKA

Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave veľmi citlivo vníma potrebu spoločenskej zodpovednosti vzdelávacích inštitúcií. S cieľom informovať, motivovať, podporiť a oceniť jedinečné aktivity vzdelávacích inštitúcií, ktorými šíria myšlienku spoločenskej zodpovednosti, vyhlasuje ocenenie Granátt. O ocenenie sa môžu uchádzať vzdelávacie inštitúcie, ktoré v predchádzajúcom roku realizovali projekt zameraný na niektorú z oblastí spoločenskej zodpovednosti. Tento rok získala FA STU ocenenie GRANÁTT 2014 za výnimočný projekt „Architekti v osade“, ktorého iniciátorom je doktorand FA arch. Michal Sládek.

Bývanie v rómckých osídleniach na Slovensku je porovnateľné so slumami a favelami v rozvojových krajinách sveta. Príčiny vzniku sú podobné: sociálne vylúčenie spojené s generačnou chudobou. Avšak na Slovensku je situácia odlišná tým, že sa nachádzajú v prostredí rozvinutej európskej krajiny, kde funguje školský, zdravotný a sociálny systém. Je znepokojujúce, že aj v Európe žijú celé komunity na okraji spoločnosti s minimálnou šancou sa do nej plnohodnotne zapojiť. Počet týchto lokalít narastá ako aj počet ich obyvateľov a je potrebné hľadať inováčne riešenia, napríklad aj zapojením mladých a kreatívnych ľudí. Vyučovanie na školách architektúry je predovšetkým teoretické. Je možné vyštudovať architektúru takmer bez kontaktu so stavbou ako realizáciou architektonického diela. Študenti tak nemajú možnosť naživo precítiť súvislosť medzi nakreslenou čiарou a postavenou stenou. V mnohých krajinách sa do kurikula architektúry dostávajú projekty označované ako DesignBuild alebo Live Projects, v ktorých študenti realizujú to, čo predtým nakreslili a vlastnými rukami si ohmatávajú stavebný proces. Na Slovensku sa ešte takéto projekty nedostali. „Architekti v osade“ je jedinečná iniciatíva, ktorá hľadá udržateľné alternatívy na riešenie

JUBILANTI NA FA

Prvé tohorodné stretnutie jubilantov sa uskutočnilo na Dekanáte v zasadačke 27. januára 2014. Životné jubileá oslávili: Ing. František Závodný, Ing. arch. Pavel Nahálka, doc. Ing. arch. Zuzana Tóthová, PhD., Ing. arch. Pavel Kosnáč, Ing. Dagmar Lavrinčíková, PhD. a pani PhDr. Danica Brečková. Mgr. Danica Šoltésiová, PhD. oslávila aj životné jubileum aj 30-ročné pracovné a Ing. arch. Katarína Morávková, PhD. aj životné aj 25-ročné pracovné. Pani Jana Muránska a Ing. arch. Milan András, PhD. oslávili 35-ročné pracovné jubileum a doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, CSc. 30-ročné pracovné jubileum.

nevyhovujúceho bývania vo vylúčených rómckých osídleniach na Slovensku a ktorá premostuje tieto dve popísané situácie v spoločnom projekte. Do tohto hľadania sú zapojení nielen odborníci na sociálne otázky a bývanie, ale aj študenti architektúry. Cieľom je vytvoriť existujúce reálne modely riešení, ako po stránke architektonicko-stavebnej, tak po stránke ľudského, finančného a právneho zabezpečenia. Takéto príklady majú slúžiť ako inšpirácie pre ďalšie iniciatívy, ktorých spoločným cieľom je zabezpečiť dôstojné bývanie pre všetkých obyvateľov Slovenska. V osade v obci Kojatice je realizovaný neziskovou organizáciou Človek v tísi Slovensko, projekt svojpomocnej výstavby, na ktorom úzko spolupracuje Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Jej študenti sa môžu zapojiť do prípravy a výstavby jednoduchých stavieb na bývanie, ktoré si obyvatelia osady svojpomocne zhotovia. Ich odborné vedomosti prínášajú architektonickú kvalitu do výstavby, ktorá sa doteraz stála na okraji záujmu architektonickej profesie. Svoje návrhy majú možnosť aj realizovať: počas letných prázdnin sú organizované dobrovoľnícke workshopy, kde študenti pomáhajú rodinám pri výstavbe a učia sa stavebné postupy. Výsledkom projektu je však viac, než súčet dvoch

častí, je to spojenie dvoch odlišných svetov. Ako obyvatelia osady, tak študenti architektúry sú predovšetkým vystavení novej situácii. Študenti majú možnosť na mieste spoznať realitu vylúčených rómckých osídlení, ktorú často poznajú len skreslene z médií. Rómovia sa stanú ľuďmi s menami, tvárami s domovom a vlastnými príbehmi. Na druhej strane, rodiny zapojené do projektu stretnú architektov, zažijú si situáciu, v ktorej sú ich klientmi, čo pôsobí motivačne a posilňujúco. Dokumentácia projektu prebieha v spolupráci s občianskym združením Living documentary, ktoré o projekte urobilo už niekoľko krátkych videí. Všetky sú dostupné na stránke: <http://vimeo.com/livingdocumentary>. Projekt zachytáva množstvo umeleckých fotografií, ktorými projekt zachytili študenti umení, alebo umelci čo sa zastavili počas workshopov na návštevu. Dokumenty aj fotografie boli vytvorené dobrovoľne. Výsledkami projektu sú architektonické návrhy a realizované stavby. Doteraz bolo navrhnutých 13 projektov, od rekonštrukcií po úplne nové domy. Zrealizované boli 3 stavby a ďalšie sú v rozostavaní. Výstupy sú zozbierané v katalógu, ktorého tlač sa pripravuje na Fakulte architektúry STU v Bratislave.

info: materiály „Architekti v osade“ foto: <https://www.facebook.com/pages/Architekti-v-osade/489913677672207?ref=hl>

pán vrátnik František Závodný

pani Jana Muránska a Milan András

Vprava: pani Danica Šoltésiová dvojja Palovia Nahálka a Kosnáč a predekan Ján Ilkovič

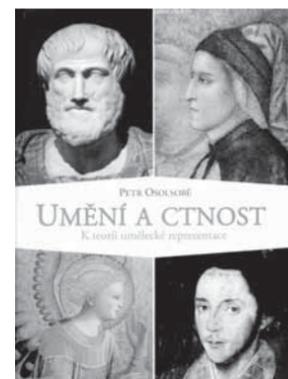
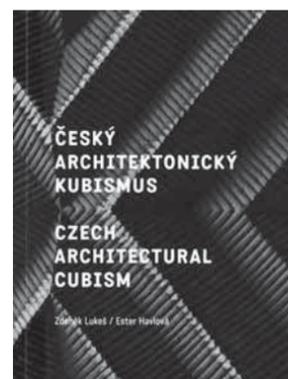
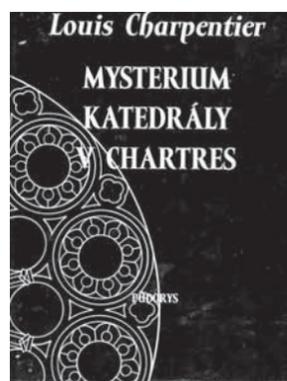
pani dekanka, personalistka pani Slávka Sabolová a predekan Ján Ilkovič

pani Dagmar Lavrinčíková

pani dekanka Lubica Vitková s jubilantmi

NOVÉ KNIHY DO KNIŽNICE:

- CHARPENTIER, L.: Charta průmyslového dědictví TICCIH. Praha: FA ČVUT, 2013
 MERRILL, M.: Mysterium katedrál v Chartres. Praha: Půdorys, 1995
 LOOS, A.: Louis Kahn: O promyšleném vytváření prostor: dominikánský klášter a moderní kultura prostoru. Zlín: Archa, 2014
 LOOS, A.: Řeči do prázdna: 1897–1900. Praha: Pragma, 2014
 ALTMANN–LOOS, E.: Můj život a Adolf Loos. Praha: Pragma, 2014
 SHARR, A.: Heideggerova chata. Zlín: Archa, 2013
 KOHOUT, M., ŠVÁCHA, R.—eds.: Česká republika - moderní architektura. Díl II: Čechy. Praha: Zlatý řez, 2014
 LUKEŠ, Z., NEUŽILOVÁ, L.—ed., KRICNEROVÁ, R.—ed.: Český architektonický kubismus: podivuhodný směr, který se zrodil v Praze = Czech Architectural Cubism: a remarkable trend that was born in Prague. Praha: Galerie Jaroslava Fragnera, 2006
 HODROVÁ, D.: Město vidím... Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2009
 OSOLSOBĚ, P.: Umění a ctnost: k teorii umělecké reprezentace. Brno: Masarykova univerzita, 2013

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 22, 2014/2015, # 5 január
Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava
ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková
KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178
E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk
DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová, MDDes.
FOTOGRAFIE: Mgr. art. Matej Kováč,
Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU
ISSN 1337-2475
REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY